

Győri Ítéltábla
Pf.II.20.240/2013/5.

A Győri Ítéltábla az Ékes Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a dr. Marczingós László ügyvéd által képviselt **alperes** ellen tartozás megfizetése iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2013. május 13. napján kelt I.P.20.515/2011/32. számú ítéletével szemben az alperes részéről 33., 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

A késedelmi kamat tekintetében nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja akként, hogy a marasztalási összeg után 2008. október 1-től 2013. június 30. napjáig az alperes a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, míg 2013. július 1-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen a felperesnek 190.500. (Egyszázkilencvenezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy a fizessen az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására - 520.000. (Ötszázhuszezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium által 2008. február 1-én meghirdetett pályázati felhívás szerint pályázni lehetett az iparosított technológiával épült lakóépületek energiatakarékos felújítására (panel-program) 2008. szeptember 30-i határidővel.

A peres felek 2008. május 29-én vállalkozási elemekkel vegyes megbízási szerződést kötöttek. Ebben rögzítették, hogy az alperes megbízási jogviszonyban áll számos társasházzal, lakásszövetkezettel, akik megbízást adtak neki a panel-program műszaki korszerűsítési munkáinak szervezésére, megvalósítására, ellenőrzésére. Az Ügyvédi Iroda alkalmazottai előkészítették, illetve folyamatosan előkészítik a beruházások műszaki tartalmát, feltételeit, ennek alapján az Ügyvédi Iroda köteles pályázatokat előkészíteni, lebonyolítani a szükséges költségvetési és pályázati források előteremtésére. A panel-program keretében benyújtandó pályázatokban konkrétan meg kell jelölni azt a vállalkozót, aki a korszerűsítési munkák kivitelezését végzi.

A megállapodásban a felperes arra vállalt kötelezettséget, hogy ha az alperes közreműködése által valamely társasháztól generál-kivitelezési munkához jut, akkor megfizeti az alperesnek a konkrétan várható vállalkozási költség 1 % + ÁFA összeget kitevő díjazást, ami magában foglalja a vállalkozási szerződés elkészítésével kapcsolatos költségátalányt, valamint a jutalékot. **Kikötötték, hogy az átutalt összeg abban az esetben illeti meg az alperest, ha a felperes és a társasház olyan végleges szerződést köt egymással, amely alapján a felperes a kivitelezési munkákat, annak előkészületeit megkezdheti.** Az alperes vállalta a korszerűsítéshez felhasználandó fajtájú és mennyiségű anyagról készített konszignáció átadását arra az esetre, ha a felperes az ügyvédi letétet teljesíti. Ennek átadását követően a felperes saját felmérése alapján kialakított ár képezi a pályázati adatok alapját, mely szerint az adott társasház és a felperes megkötö a kivitelezésre vonatkozó szerződést. A vállalkozási szerződés megkötésére a feleknek 60 nap áll rendelkezésére, amely az ügyvédi letéti számlán történő jóváírás napját követő napon kezdődik. Megállapodtak abban is, hogy a fenti határidőt 30 nappal meghosszabbíthatják, amennyiben a végleges szerződés megkötésének akadályát olyan műszaki előkérdés képezi, amely a meghosszabbított határidő alatt eldönthető és a szerződés véglegesítését eredményezheti. Az alap-, vagy meghosszabbított határidő eredménytelen elteltét követően az alperes külön felhívás nélkül köteles volt visszautalni a letéti összeget a letevőnek, amennyiben a felek egyike sem mutatja be eredetiben az aláírt okiratot. Kikötötték, hogy amennyiben a fent hivatkozott szerződést a felperes és a társasház nem köti meg, akkor a letéti összeg a felperesnek visszajár, a kifizetett összeg előleg jellegű, abból levonást az alperes nem gyakorolhat. Kártérítésre azonban az alperes jogosult, amennyiben a társasházzal a végleges szerződést a felperes neki felróható okból nem köti meg, vagy a felperes téves adatszolgáltatása alapján a társasház pályázatát elutasítják, vagy a felperest alkalmatlannak minősítik.

A peres felek megállapodtak abban is, hogy amennyiben bármilyen okból nem jön létre a társasházzal a vállalkozási szerződés, vagy a társasház bármilyen okból nem rendelkezik a kivitelezéshez szükséges anyagi forrással, úgy a felperes választhat, hogy vagy a már átutalt összeget kéri vissza, vagy más projektben más társasházzal együtt indul pályázaton, illetve köt a kivitelezésre megállapodást. A letéti összeg megfizetésére a felperesnek a szerződés megkötését követő öt banki munkanap állt rendelkezésére.

Az alperesnek a szerződés aláírását megelőzően már rendelkezésére állt a **"Város"11** szám alatti társasház műszaki felmérése, amit átadott a felperesnek, aki ennek alapján elkészítette a társasház energetikai felújítási ajánlatát és egy költségvetést. A felek erre tekintettel írták alá 2008. május 29-én a szerződésüket, és a felperes 2008. június 18-án átutalt az alperes ügyvédi letéti számlájára 6.500.000.- forintot.

A **...1** utcai társasház 2008. május 30-án közgyűlést tartott, ahol arról döntött, hogy a közös képviselő kössön olyan tartalmú szerződést az alperessel, mely kötelezi az eljáró ügyvédet a szükséges szakértői vélemények beszerzésére, és lakásonként lebontva mutassa ki az alkalmazandó anyagokat, eljárásokat, azok költségeit, tételesen mutassa ki a költségeket, és ez a lakókat lakásonként miként terheli. A tanulmányt a panel-program előírásainak megfelelően állítsa össze, és legyen sikeres a pályázat. A társasház vállalta a tanulmány elkészítésével kapcsolatos igazolt kiadásokat, amennyiben az igazolja a beruházás várható sikerességét, ám a lakók mégsem döntenek újabb közgyűlési határozatukban a panel-program pályázatának beadásáról. A **....1** utcai társasház közös képviselője utóbb nem

teljesítette a közgyűlés határozatát, az alperessel nem kötött szerződést, és ennek következtében a felperes és a ...1. utcai társasház között sem jött létre kivitelezési szerződés. Az alperes 2008. augusztus 17-i levelében javasolta a felperesnek, hogy szerződésüket hosszabbítsák meg 2008. szeptember 30-ig. Több társasház is megjelölt, amelyeknek - tudomása szerint - szándékában áll indulni a panel-programban. Jelezte, hogy amennyiben a felperes által javasolt tervező iroda vállalja a statikai, hőtechnikai, építészeti és gépészeti tervezői feladatok ellátását, úgy az alperes által szolgáltatott adatok alapján eredményesen összeállíthatók a pályázati anyagok. A felperes hozzájárult a határidő hosszabbításhoz, valamint ahhoz, hogy más társasházzal kötendő szerződéssel vegyen részt a panel-programban.

Az alperes 2008. szeptember 2-án a felperes által javasolt, vele azonos cégcsoporthoz tartozó "A" Kft. ("A" Kft.) részére több, ismeretei szerint a panel-programban részt venni szándékozó társasházat jelölt meg. Ezt követően az alperes - a felperessel és az "A" Kft.-vel történt egyeztetést követően - 2008. szeptember 5-én felkérte az "A" Kft-t, hogy a panel-program pályázati felhívása alapján készítse elő azokat a szükséges műszaki felméréseket, terveket, számításokat, amely alapján a társasházi közgyűlések a meghatározott formában megszabott határozatukat meg tudják hozni, és lehetőség nyílik a pályázatok benyújtására. Az "A" Kft. 2008. szeptember 15-én eljuttatta az alperesnek az2 utcai társasház felmérését és költségbecslését. A panel-programban való részvételhez kapcsolódó szerződés azonban a felperes és az2 utcai társasház között sem jött létre.

Az alperes a felperes által a letéti számlájára átutalt 6.500.000.-Ft-ot nem fizette vissza a felperesnek.

A felperes keresetében 6.500.000.- Ft, s ennek 2008. augusztus 30-tól járó - a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti - késedelmi kamatai megfizetését kérte kötelezni az alperest. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperessel letéti szerződést kötött, de mivel a panel-programban való részvételre kivitelezési szerződés nem jött létre, az alperes köteles a letétbe helyezett összeget visszafizetni. Másodlagosan a megbízási szerződés megszűnésekor az alperest terhelő elszámolási kötelezettségre hivatkozva kérte a letéti összeg visszafizetését, mivel a szerződésben meghatározott feltétel nem következett be, a szerződésben kikötött, utóbb meghosszabbított határidő pedig letelt. Harmadlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén kérte az alperes marasztalását.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felek között letéti szerződés jött létre. Álláspontja szerint a felek közötti jogviszony ellenérték fejében vállalt megbízási jellegűnek tekinthető, és nem vállalt eredménykötelmet. Kifejtette, hogy gondos eljárása folytán 2008. május végétől 2008. októberig havi 8 tárgyalási alkalommal, 320 km-es távolságra számított útiköltséggel, valamint 20.000.-Ft+ÁFA ügyvédi óradíjjal számolva - a felperes által a letéti számlájára elhelyezett összeggel valójában az ügyvédi tevékenysége díjazása történt meg. Ezt az összeget azért kérte előzetesen letétbe helyezni, hogy biztos legyen abban, hogy tevékenysége elvégzésével munkadíja fedezete rendelkezésre áll. Állította, hogy a1 utcai társasházzal kapcsolatos tárgyalások eredménytelensége után a szerződésük határidejét 2008. szeptember 30-ig meghosszabbították azzal, hogy más társasházzal együttműködve próbálnak kivitelezésre

vonatkozó szerződést létrehozni. Így a részére kifizetett 6.500.000.Ft a felperesnek nem jár vissza.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott 2013. május 13-án kelt 1.P.21.515/2011/32. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 6.500.000.- forintot, s ennek 2008. október 1-től a kifizetési járó - a Ptk. 301/A.§ (2) bekezdése szerinti mértékű - késedelmi kamatát, és 819.000.-Ft perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolása szerint a peres felek között vállalkozási elemekkel vegyes megbízási szerződés jött létre. Kifejtette, hogy a vállalkozó egy adott munkaeredmény egyszeri létrehozására vállal kötelezettséget, a megrendelő által meghatározott tulajdonságokat kielégítő produktumot hoz létre, a megbízott pedig egy adott ügy ellátását vállalja, azt hogy az eredmény (cél) elérése érdekében gondosan tevékenykedik, de általában nem tartozik azért felelősséggel, hogy a tevékenysége meghatározott eredménnyel jár majd (gondossági kötelelem). Főszabály szerint a díj és a megbízotti tevékenység eredménye között nincs szükségszerű kapcsolat, mivel a megbízott a Ptk. 478. § (2) bekezdése szerint a díját akkor is követelheti, ha eljárása nem vezetett eredményre. E diszpozitív szabálytól azonban a felek a Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint eltérhetnek, így nincs akadálya annak, hogy ún. jutalékos, sikerdíjas megbízási keretében a megbízott sikeres tevékenységtől tegyék függővé a díjfizetést. Ilyen tartalmú szerződés esetén a megbízott a kikötött mértékű díjra csak akkor jogosult, ha eljárása eredményre vezetett, a szerződésben meghatározott feltétel teljesült. A díj meghatározásának e módja a szerződést eredménykötelmi természetűvé teszi. A konkrét esetben a felek 2008. május 29-i megállapodásának 7. és 8. pontjából megállapíthatóan az alperes ellenszolgáltatásra csak a feladat sikeres, eredményes ellátása, azaz valamely általa képviselt társasház és a felperes között a panel-programban való részvételre szóló, építőipari kivitelezésre vonatkozó szerződés létrejötte esetén tarthatott volna igényt. Az ilyen típusú, sikerorientált díjazás olyan ügyleteknél jellemző, ahol a megbízotti munkamennyiség nem mérhető és a megbízott tevékenységét lényegében csak az eredmény tudja minősíteni. A perbeli szerződéssel az alperest tevékenysége eredményében tették érdekeltté. A felperesnek közömbös volt, hogy az alperes az elérni kívánt eredményt mennyi munkabefektetéssel tudja megvalósítani. Az alperes által megelőlegezni kért összeggel a felperes nem a tényleges munkavégzést, hanem a munka eredményeként elért, nála jelentkező majdani vagyonszaporulatot mint sikert kívánta díjazni. E jogi helyzet közelít a vállalkozói kötelelemhez, de teljesen mégsem azonos azzal, mert az eredménykötelmi vonás nem jelent egyúttal eredményfelelősséget is, mivel ha az alperes eljárása nem vezet eredményre, de az nem köteleességszegő, akkor az eredmény elmaradása miatt az alperest felelősség nem terheli, annak csak a díj iránti igényjogosultságra van kihatása.

A felek - lényegében egyező - nyilatkozata alapján a szerződéskötéskor fel sem merült, hogy az alperes ügyvédi tevékenységét „óradíjas” alapon honorálják. Amennyiben pedig az alperes a szerződést azzal a rejtett indokkal kötötte meg, hogy a várt eredmény elmaradása esetére az elvégzett tevékenységével arányos díjazásra tart igényt, annak a szerződés értelmezése szempontjából a Ptk. 207. § (5) bekezdése alapján nincs jelentősége. A felperes törvényes képviselője megerősítette azt az alperesi állítást, hogy 2008. szeptember 30-ig meghosszabbították a 2008. május 29-i megállapodásuk határidejét, de további módosítást a felek nem eszközöltek. Így az alperes változatlanul a meghatározott eredmény elérésekor lett

volna csak jogosult díjazásra. Egyezően nyilatkoztak a felek arról is, hogy a szerződésben vállalt eredeti határidőig - azaz 2008. július végéig - az eredetileg tervezett ...1 utcai társasházzal a felperes nem kötött vállalkozási szerződést. A panel-program feltételeinek ismeretében mindkét fél tisztában volt azzal, hogy 2008. szeptember 30-ig van lehetőség a pályázatok benyújtására, azaz ezen időpontig kell a felperes és valamely társasház között létrehozni a vállalkozási szerződést. A felek szerződésének meghosszabbított szakaszában az2 utca 16-26. társasház felújítása vonatkozásában az alperes megbízásából eljárta "A" Kft. készített egy dokumentációt, amit az alperesnek átadott. Ennek kapcsán nem nyert bizonyítást azon alperesi állítás, hogy ez az iratanyag a további munkálatok alapjaként alkalmatlan volt. Az alperes által a felperesnek ajánlott többi társasház képviselője azt állította, hogy az általuk képviselt társasházak nem kívántak részt venni a panel-programban, ezért kivitelezési szerződés megkötésére köztük és a felperes között nem is volt remény. Az elsőfokú bíróság elutasította az alperesnek azt a bizonyítási indítványát, hogy keresse meg e társasházat azon adatok kiadása érdekében, melyekből megállapítható a számvizsgáló bizottság tagjainak neve és idézhető címe, mert a Pp. 167.§ (1) bekezdése és a Pp. 164.§ (1) bekezdése szerint az alperest terhelte a kihallgatni kért tanúk nevének és idézhető címének a bejelentési kötelezettsége.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes és az alperes által képviselt társasházak egyike között sem jött létre az az eredmény, aminek bekövetkezéséhez kötötték a felek az alperest megillető sikerdíjat, ezért azt az alperes köteles a felperesnek visszafizetni.

Utalt arra is, hogy a megállapodás 9. pontja értelmében az alperes a letéti összegből levonást jogszerűen nem gyakorolhat, és kártérítésre sem jogosult, mert nem bizonyította, hogy a felperes jogellenes magatartást tanúsított volna.

Az elsőfokú bíróság nem osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy a felek között letéti szerződés jött volna létre, mert az alperest nem őrzési kötelezettség terhelte a letéti számlájára utalt összeg felett, de mivel a felek által megjelölt jogcímhez a bíróság nincs kötve, ezért ez a kereset elbírálásának nem képezte akadályát. A felek közötti megbízási szerződés a 2008. szeptember 30-i fix határidő bekövetkeztével megszűnt, ezért az alperes az őt a Ptk. 479. § (2) bekezdése alapján terhelő elszámolási kötelezettség folytán köteles visszafizetni a felperesnek 6.500.000.- forintot. E kötelezettségével 2008. október 1-én esett késedelembe, ezért csak e kezdőidőponttól kezdve köteles - a Ptk. 301/A.§ (1) és (2) bekezdésének megfelelő mértékű - késedelmi kamatokat megfizetni.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperessel ún. „sikerdíjas” szerződést kötött volna. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet sérti „a Pp. 3. § (2) bekezdését, mert az alperesi ellenkérelmet nem merítette ki, a Pp. 2. § (1) és 3. § (3) bekezdését, mivel az elsőfokú ítélet ellenkezik a bizonyítási teherről adott bírósági tájékoztatással; a Pp. 221. § (1) bekezdését, mert a tényállás csak a szerződés szövegét tartalmazza, de a peres felek nyilatkozataiban szereplő körülményeket nem. A bizonyítékok értékelésére vonatkozó indoklás is

iratellenes. Az anyagi jogszabályok közül a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdésének, az 5. § (1-2) bekezdésének, a 339. §-nak, a 478-481. §-nak, és a 201. § (1) bekezdésének megsértését is állította.

Álláspontja szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli szerződés 2008. szeptember 30-án megszűnt. A szerződés 10. pontja igazolja ugyanis, hogy az „eredmény” elmaradása esetén (ha a szerződés nem kerül megkötésre a ...1 utcai Társasházzal) is a felperes választásától függött a szerződés sorsa, tehát automatikus megszűnési ok, amit az időmúlás idézne elő, nincsen.

Vitatta az elsőfokú ítélet jogi indokolásának azon részét, amely a 2007. évi II. és III. negyedévi Ítéltáblai Határozatokban megjelent tanulmányon, a BDT.2005.21. számú jogeseten, valamint az utóbbiban meghivatkozott BH1992.414., és BH1997.302. számú eseti döntéseken alapult, melyek csak arról szólnak, hogy megengedett a sikerdíjas, azaz a díjazás tekintetében eredménykötelmi természetű gondossági kötelelem. Azt, hogy a1 utcai társasház ügyében a érdekeltek között nem lesz szerződés a felperes maga döntötte el, kizárólag arra alapozva, hogy az alperes a közös képviselőt feljelentette. Nem a közös képviselő magatartása játszott közre e szerződés megkötésében, mivel a nyílászárók cseréjére vonatkozó, lakásokra lebontott ajánlat alapját képező saját felmérést a felperes elkészítette.

A közreműködő mérnökirodával kapcsolatosan kiemelte, hogy az általa készített, és a felperes által beárazott ajánlat az2 utcai társasház esetében közgyűlési döntésre alkalmatlan volt, míg a többi társasház kapcsán felmerült kérdések, és a tevékenység abbahagyása kapcsán sem az iroda sem a felperes nem konzultált az alperessel. A mérnökiroda a felperes teljesítési segédjeként járt el, amelynek tevékenységéért a felperes felelős. Mivel pedig a felperes részben a mérnökiroda, részben saját tevékenysége, illetve mulasztása folytán megfosztotta az alperest a sikeres eljárástól, így alperesnek kártérítés jogcímén van pénzkövetelése a vissza nem utalt munkadíjra. Amennyiben pedig a többi társasházzal kapcsolatban is eredményfelelősség lenne megállapítható, akkor az ...2 utcai társasház esetében a felperesnek volt felróható a szerződéskötés elmaradása, mert e társasház közgyűlésére elküldött ajánlat döntésre alkalmatlan volt, ezt támasztja alá "B", valamint "C" tanúvallomása, és az2 utcai társasház közös képviselőjének a közgyűlést követő levele. Sérelmezte az elsőfokú bíróság által megítélt késedelmi kamat mértékét is, mert álláspontja szerint az ügyvédi iroda nem minősül gazdálkodó szervezetnek. Előadta, hogy a Veszprémi Törvényszék a 2013. január 30-án kelt végzésében megállapította az alperesi ügyvédi iroda fizetéseképtelenségét, és elrendelte a felszámolását, de e végzés nem jogerős, mert a fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla a másodfokú eljárásban az eljárást felfüggesztette, és az alkotmánybírósághoz fordult. Ezért az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő eljárás befejezéséig kérte a jelen per tárgyalásának a felfüggesztését.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján. Az elsőfokú bíróság helytállóan minősítette a felek szerződését, az alperes és felperes között soha nem jött létre óradíjon vagy költségelszámoláson alapuló megállapodás. A létrejött szerződés alapján a felperes kizárólag sikerdíj címén fizetett volna jutalékot az alperesnek, de a jutalék alapjául szolgáló eredmény nem jött létre.

Előrebocsátja az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ /3/ bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek alapján - fellebbezés hiányában - a felülbírálat nem érintette az elsőfokú ítéletnek a keresetet az elsőfokú marasztalási összeget meghaladó részében elutasító, első fokon jogerőre emelkedett rendelkezését.

Az így elbírált fellebbezés a per fő tárgya tekintetében nem alapos, kizárólag a késedelmi kamat mértéke vonatkozásában alapos.

I.

A fellebbezés kapcsán az ítéletábra mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát, melyet a Pp. 221. §-ában foglaltaknak megfelelően indokolt meg. Az elsőfokú bíróság az alperes fellebbezésében hivatkozott anyagi és eljárási szabályokat nem sértette meg, ennek körében a bizonyítási eljárást a Pp. erre irányadó szabályainak megfelelő alkalmazásával folytatta le. A felek peranyag szolgáltatási kötelezettségével, a bizonyítandó tényekkel, és bizonyítási teherrel összefüggő tájékoztatási kötelezettségének Pp. 3. § (3) és (4) bekezdésének megfelelően tett eleget, a perben bizonyítandó tényekkel adekvát módon tájékoztatta a bizonyítási teherrel a feleket. A bizonyítási teherrel történő megfelelő tájékoztatást követően pedig az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher szabályait megfelelően alkalmazva döntött a kereseti kérelemről, és a szükséges mértékű indokolási kötelezettségének is eleget tett. Mindezek alapján az ítéletábra a fellebbezést érdemben bírálta el.

II.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatását követően a felek előadását, és a bizonyítékokat a Pp. 206.§-ának megfelelően egybevetve és okszerűen értékelve helyes tényállást állapított meg, és abból a per fő tárgya tekintetében helyes jogkövetkeztetést levonva érdemben helytállóan kötelezte az alperest a megbízási díj visszafizetésére.

A jogvita eldöntését alapvetően befolyásoló jogkérdés a felek közötti szerződés minősítése volt, mert vitás volt a peres felek között, hogy milyen tartalmú szerződést kötöttek.

A jelen eljárásra irányadó, 1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) 478. § (1) bekezdése értelmében a megbízó a megbízott részére főszabály szerint díj fizetésére köteles, kivéve, ha az ügy természetéből, illetőleg a felek közötti viszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta. A Ptk. 478.§ (2) bekezdése szerint a megbízott a díját akkor is követelheti, ha eljárása nem vezetett eredményre. A Ptk. 478.§ (1) és (2) bekezdései azonban - az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint - diszpozitív rendelkezéseket tartalmaznak, ezért ezektől a felek a régi Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján egyező akarattal eltérhetnek, és helyette más tartalmú megállapodást köthetnek. Nincsen törvényes akadálya annak, hogy a felek a megbízási szerződésben a megbízott díjazását a megbízó által a

szerződés megkötésével elérni kívánt cél mint eredmény bekövetkezésétől tegyék függővé. Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy ilyen esetben a megbízott csak akkor tarthat igényt az így „sikerdíjként” meghatározott megbízási díj megfizetésére, ha eljárása eredményre vezet, a célzott eredmény bekövetkezik.

A felek közötti 2008. május 29-én megkötött szerződés tartalmát, annak megkötésére vezető körülményeket az elsőfokú bíróság részletesen elemezte, az e körben beszerzett bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és ezek alapján helyesen minősítette a peres felek közötti jogviszonyt vállalkozási elemekkel vegyes megbízási szerződésnek.

A perbeli szerződés helyes értelme szerint az alperes a felperes által átutalt díjat akkor tarthatta volna csak meg, ha a felperes valamelyik az alperes által képviselt és ajánlott társasházzal a panelprogram keretében vállalkozási szerződés köt, a szerződésben meghatározott (meghosszabbított) határidő alatt. Az a tény, hogy az alperes kizárólag e vállalkozási szerződés létrejötte esetében vált jogosulttá a megállapodás értelmében átutalt összegre, annak 7., 8. és 9. pontjából kétségtelenül megállapítható.

Az elsőfokú bíróság Pp. 164. § (1) bekezdése és a Pp. 3.§ (3) bekezdése megfelelő alkalmazásával helytállóan tájékoztatta az alperest arról, hogy őt terheli a perben annak a bizonyítása, hogy a felek közötti szerződés nem „sikerdíjas”, hanem valójában „óradíjas” megbízási szerződés volt.

Az alperes a perben a Pp. 164.§ (1) bekezdése ellenére sem tudta bizonyítani, hogy a perbeli szerződésben kifejezetten meghatározott „eredménytől függetlenül”, az elvégzett munkája alapján díjazásra lenne jogosult. Abból a körülményből, hogy a „.... utcai társasházzal kapcsolatos pályázatnál már eredetileg is sok anyag készen volt, és minden jel a gyors és sikeres együttműködésre mutatott, míg a többi társasház esetében szinte „nulláról kellett indulni” nem következik, hogy a peres felek csupán az első társasházzal kapcsolatos alperesi tevékenységet tették sikerdíjassá. Az a fellebbezési érvelés pedig, hogy az alperes szerződési akarata - a utcai társasházon kívül - azért sem irányulhatott a sikerdíjas munka elvállalására mert „az ésszerűség mást diktált”, azért súlytalan, mert a peres felek közötti szerződésben a megbízási díj jutalék formájában történő kikötése az elvégzett munkával arányos díjazáshoz képest a magasabb díjazás reményében éppen azzal a kockázattal jár, hogy a megbízott alperes munkája esetleg díjazás nélkül marad, ha tevékenysége bármely okból nem jár eredménnyel.

A nem vitás tényállás szerint az alperes díjazásának feltételeként kikötött eredmény nem valósult meg. A felperes és az alperes által képviselt és ajánlott társasházak egyike sem kötött a panelprogram keretében vállalkozási szerződést, a közös akarattal meghosszabbított 2008. szeptember 30-i határidőig, de ezt követően sem.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes azt sem tudta bizonyítani, hogy a felperest a szerződésben meghatározott eredmény elmaradásában felelősség terhelte volna. A felperesnek felróható magatartás e körben a bizonyítási eljárás adatai alapján nem volt megállapítható. Ezért az alperes a neki átutalt megbízási díjat arra hivatkozással sem

tarthatja meg, hogy a felperesnek felróható - az ő érdekkörébe tartozó okból - nem jött létre az érdekeltek között a vállalkozási szerződés.

Ennek körében az ítélet tábla rámutat arra, hogy helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az2 utca ... társasház felújítása kapcsán az "A" Kft. által készített és az alperesnek átadott dokumentáció kapcsán nem nyert bizonyítást, hogy az a további munkálatok alapjaként alkalmatlan lett volna. Ezen túlmenően azonban azért sem hivatkozhat alappal az alperes arra, hogy az "A" Kft. által az utcai társasház vonatkozásában készített ajánlat alkalmatlan volt a szerződéskötésre, mert alperes ezen iratanyagnak a részére történt átadását követően az azzal kapcsolatos kifogásait, sem az "A" Kft-nek, sem a felperesnek nem is jelezte. Ezt maga az alperes sem állította, az ajánlat alkalmatlanságára pedig kizárólag a perben hivatkozott. Az "A" Kft. által elkészített ajánlat esetleges hibáinak az ésszerű időn belül történő közlésének elmaradása pedig kizárja a felperesi felróhatóságot.

A felek közötti megállapodás - az alperes fellebbezési érvelésével szemben - nem alakult át határozatlan idejű szerződéssé. A perbeli szerződésben meghatározott megbízás teljesítésének eredeti határideje a szerződés 7. pontja szerint - a felperest terhelő 6.500.000,- Ft átutalását követő 60 nap volt, azaz figyelemmel az átutalás 2008. június 18-i időpontjára - 2008. augusztus 18-a volt. Ezt a peres felek közös akarattal egyszer 2008. szeptember 30-ig meghosszabbították. Az alperes 2008. augusztus 17-i levelében maga is a szerződés 2008. szeptember 30-ig történő meghosszabbítására tett csak javaslatot. Ezen túlmenően pedig a megbízási szerződés nem csupán a felek által gyakorolt kifejezett felmondással szűnhet meg (Ptk.481.§ a.) pont), hanem akkor is, ha a megbízás tárgytalanná válik. (Ptk.481.§ d.) pont) A konkrét esetben az a tény, hogy a felek által ismert, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium részéről 2008. évre meghirdetett ún. panel-program végső határideje 2008. szeptember 30-án anélkül járt le, hogy a felperes a megállapodásban megkívánt vállalkozási szerződést tudott volna megkötni bármely társasházzal, a 2008. május 29-én megkötött szerződést tárgytalanná tette. Az a körülmény, hogy 2009. év folyamán esetlegesen ismételt lehetőség nyílt volna pályázatok benyújtására az újonnan meghirdetett panel-program keretében, a felek közötti szerződés teljesítését önmagában nem hosszabbította meg.

Egyebekben pedig a perbeli pályázatot követő későbbi pályázatokról nem is tárgyaltak a felek.

Mindezek alapján tehát helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes díjazásának feltételeként kikötött eredmény a szerződés szerinti határidő alatt - egyébként ezt követően sem - valósult meg. Ezért helytállóan kötelezte az alperest az előzetesen átvett megbízási díj visszafizetésére.

Mindezek alapján az ítélet tábla az érdemben helyes elsőfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében a Pp. 253.§ (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

III.

Helytállóan hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperes a Ptk. 301/A.§-a szerinti mértékű késedelmi kamatok megfizetésére kötelezte.

E kamatmértéket ugyanis - a Ptk. 301.§ (1) bekezdésében meghatározott főszabálytól eltérően - kizárólag gazdálkodó szervezetek közötti szerződések esetén kell alkalmazni.

A Ptk. értelmező rendelkezései között, a 685. § c.) pontja határozza meg **a gazdálkodó szervezetek körét**, vagyis azt, hogy a Ptk. alkalmazási körében milyen jogalanyokat kell gazdálkodó szervezetnek tekinteni. Ez a felsorolás azonban egyértelműen taxatív, azaz kizárólagosan az ott nevesített szervezetek minősülnek gazdálkodó szervezetnek, ennek köre jogértelmezéssel nem bővíthető.

Az ügyvédi iroda az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) 67. § (1) bekezdése szerint ügyvédi tevékenység végzésére alapított jogi személy, **de az ügyvédi iroda az említett felsorolásban nem szerepel, vagyis nem minősül a Ptk. fogalmi rendszerében gazdálkodó szervezetnek.**

Ezen az sem változtat, hogy a Cstv. alkalmazásában a Cstv. 3.§ (1) bekezdésének a.) pontja szerint az ügyvédi iroda is gazdálkodó szervezetnek minősül, mert e definíció kizárólag a Cstv. tárgyi hatályával, alkalmazási körével kapcsolatos eljárások során érvényesül, de nem a Ptk. fogalmi rendszerében.

A kifejtetteknek megfelelően az alperest terhelő késedelmi kamat mértékére nézve az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a Ptk. 301/A. § (1) és (2) bekezdéseiben írt speciális rendelkezéseket, az alperest csupán a Ptk. 301.§-a szerinti mértékű késedelmi kamat fizetési kötelezettség terheli.

A fentiek alapján az ítéletábra az elsőfokú ítéletnek a késedelmi kamat tekintetében fellebbezett rendelkezését a Pp. 253.§ (3) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta.

Az alperes alaptalanul terjesztett elő kérelmet a per tárgyalásának a felfüggesztése iránt, mert sem az a körülmény hogy jelenleg nem jogerős végzéssel elrendelték a felszámolását, sem pedig az, hogy az ítéletábra az alperes másodfokú felszámolási eljárását felfüggesztette és az Alkotmánybírósághoz fordult, nem minősül a jelen per eldöntése szempontjából olyan előkérdésnek, amely a Pp.152.§ (2) bekezdésének alkalmazását indokolta volna. Ezért az ítéletábra az erre vonatkozó kérelmet elutasította.

A másodfokú eljárásban az alperes ettől függetlenül lényegében pervesztes lett, ezért a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját, valamint a felperes perköltségét. A felperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (3), (5) és (6) bekezdései szerint a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével és a fellebbezési pertárgyérték alapulvételével Áfá-val növelten 190.500,- Ft-ban állapította meg. Köteles továbbá az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó

Pp. 78. § (1) bekezdése, az Itv. 59.§ (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az államnak megfizetni az illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

G y ő r, 2014. április 16.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Ferenczy Tamás sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: